

УДК 342.7

**ПОГЛЯДИ СУЧАСНИХ НАУКОВЦІВ
ПРО РОЛЬ ПРОФЕСОРА ГЕРША ЛАУТЕРПАХТА
У СТВОРЕННІ МІЖНАРОДНОГО БІЛЛЯ ПРАВ ЛЮДИНИ
ТА ЙОГО ЮРИДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ**

А. Держипільська

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Університетська, 1, Львів, 79000, Україна,
e-mail: derzhypilska@ukr.net*

Висвітлено світові заслуги студента Львівського університету у міжвоєнний період – Герша Лаутерпахта у правоюдинній юриспруденції. Діяльність Г. Лаутерпахта як юриста-міжнародника важко переоцінити. Серед його внесків у міжнародне право прав людини – переконання, що права людини можуть бути захищені лише за умови створення потужних інституцій для їх моніторингу та забезпечення виконання. Інформація про роль цього юриста-міжнародника у проектуванні статутного та інституційного механізмів захисту прав людини, а також характеристика подій міжнародного масштабу, що відбувалися у Львові восени 2017 року і були присвячені вшануванню пам'яті професора, лежить в основі інформаційного матеріалу. Проаналізовано та узагальнено наукові погляди вітчизняних та зарубіжних фахівців міжнародного права прав людини стосовно внеску професора Кембриджського університету Г. Лаутерпахта у підготовку першого у світі проекту Міжнародного білля з прав людини, вперше опублікованого у 1945 році. Зокрема, розглянуто погляди вітчизняних учених, – професорів В. Буткевича, П. Рабіновича, а також зарубіжних фахівців – професорів А. Редзіка, А. Райніша, Ф. Сендса, В. Померанца, судді від України в Європейському суді з прав людини Г. Юдківської, члена і спеціального доповідача Комісії з міжнародного права ООН Ш. Мерфі.

Ключові слова: права людини, злочини проти людяності, міжнародний орган контролю за дотриманням прав людини.

У зв'язку з наближенням у нинішньому році визначної події світового рівня – 70-річчя ухвалення Загальної декларації прав людини у науковій юриспруденції в останні роки відчутно активізувалися дослідження внеску випускників Львівського університету у міжвоєнний період – Г. Лаутерпахта і Р. Лемкіна у становлення та розвиток міжнародного права прав людини. Свідченням цього є дослідження як зарубіжних (Ф. Сендс (Великобританія), Д. Кроу (США), так і вітчизняних (М. Бем, В. Буткевич, П. Рабінович) учених. У цьому ж напрямі видається доцільним висвітлити та проаналізувати два неординарні міжнародні наукові заходи з цієї проблематики, котрі нещодавно відбулися на Львівщині.

Одним із них була міжнародна наукова конференція *«Правові концепції Герша Лаутерпахта у теорії та практиці міжнародного права»*. Її було проведено 6 жовтня минулого року у місті Жовква Львівської області, де народився цей класик міжнародного права.

Організатором зазначеного заходу стала кафедра міжнародного права факультету міжнародних відносин Львівського національного університету імені Івана Франка. Участь у ньому взяли викладачі-науковці цього факультету, а також юридичного факультету ЛНУ імені Івана Франка, Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Національного університету «Одеська юридична академія», Тернопільського національного

економічного університету, а також Варшавського, Ягеллонського (м. Краків) та Віденського університетів. Усі доповіді й виступи учасників конференції присвячено висвітленню становлення творчого шляху Г. Лаутерпахта та його внеску у сучасну теорію і практику міжнародного права, загальну теорію прав людини, а також у практичну правозахисну діяльність.

Відкриттю конференції передувало встановлення на будівлі Жовківського районного суду меморіальної дошки на честь професора Г. Лаутерпахта (з його барельєфом). Відзначення величезних заслуг цього правника у такій формі відбулося вперше в історії України.

Конференція розпочалася з виступу директора Жовківського історико-архітектурного музею Василя Герича, який охарактеризував історію міста, соціальний та етнонаціональний склад його населення у першій половині ХХ століття.

Потім із доповіддю «Становлення та творчий шлях Г. Лаутерпахта як юриста-міжнародника» виступив відомий дослідник історії правової науки у Львівському університеті професор Адам Редзік (м. Варшава). Він висвітлив ключові етапи становлення поглядів Г. Лаутерпахта як юриста-міжнародника, його професійний та творчий шлях, причини його переїзду зі Львова до Відня (з-поміж яких неабияку роль відіграли і міжетнічні конфлікти у студентському середовищі Львівського університету).

Професор Ольга Буткевич (м. Київ) у доповіді «Внесок Г. Лаутерпахта у розвиток міжнародного права» схарактеризувала доробок Г. Лаутерпахта з історії та теорії міжнародного права й загальної теорії прав людини. Особливу увагу вона звернула на його праволюдні наукові погляди та ідеї стосовно міжнародного правосуддя.

Професор Петро Рабінович (м. Львів) у доповіді «Концепції захисту прав людини у працях Герша Лаутерпахта» охарактеризував його внесок у розвиток загальної теорії прав людини у виданій 1945 року книзі «Міжнародний білля прав людини» («An International Bill of the Rights of Man»). Доповідач, спираючись на раніше наведені професором Володимиром Буткевичем архівні джерела ООН, а також на неодноразові свої консультації з найбільшим на сьогодні знавцем спадщини Г. Лаутерпахта – професором Філіпом Сендсом (м. Лондон), уперше досить переконливо обґрунтував гіпотезу про те, що саме Г. Лаутерпахт розробив та оприлюднив у названій праці першопочатковий доктринальний проект Міжнародного білля прав людини, який згодом було значною мірою використано відповідною Комісією ООН (Рене Кассен та ін.) при підготовці нею Загальної декларації прав людини.

Окрім того, доповідач уперше звернув увагу ще й на те, що Г. Лаутерпахт у названій книзі представив розгорнутий проект спеціального (створеного під егідою ООН) міжнародного органу з контролю за дотриманням державами Міжнародного білля прав людини. Цю частину книги, як нагадав доповідач, професор Університетського коледжу Лондона Філіп Сендс назвав «серцем» праволюдної концепції Г. Лаутерпахта [1, с. 17]. Професор Петро Рабінович констатував, що чимало статутних документів чинних сьогодні міжнародних судових органів у сфері прав людини вміщують саме такі положення, які так чи інакше обґрунтував Г. Лаутерпахт у його книзі. Отож, як висловився доповідач, є цілком підставним вважати Г. Лаутерпахта «юридичним генієм праволюдної юриспруденції».

Доктор Мілена Інґелевич-Цітак (м. Краків) у доповіді «Внесок Герша Лаутерпахта у розвиток сучасної доктрини міжнародного визнання» схарактеризувала ті ідеї Г. Лаутерпахта, які прямо чи опосередковано вплинули на

удосконалення окресленої доктрини. Вона виокремила три ключові аспекти проблеми. По-перше, те, що міжнародне визнання є питанням права, а не політики. По-друге, через порівняння декларативної та конститутивної теорій пізнання з науковими ідеями Г. Лаутерпахта. Вона зробила висновок про те, що для його поглядів характерним є саме поєднання цих теорій (хоча традиційно професора Г. Лаутерпахта вважають прихильником саме конститутивної теорії визнання). І по-третє, положення про обов'язковість визнання, на думку цього доповідача, є контрверсійним, оскільки воно не завжди підтверджується державною практикою, оскільки залишається нез'ясованим питання про те, що саме слугує правовою основою такої обов'язковості

Професор Микола Пашковський (м. Одеса) у доповіді «Концепція міжнародного злочину у працях Г. Лаутерпахта» звернув увагу на використання ідей ученого у кримінальному праві. Він нагадав, що саме Г. Лаутерпахт є автором концепції міжнародного злочину та поняття «злочини проти людяності», наголосив на змістовному наповненні останнього поняття та його значенні для сучасного кримінального права (зокрема, у контексті діяльності Міжнародного кримінального суду).

Роль Г. Лаутерпахта у реалізації концепції міжнародного злочину доповідач розглянув у двох аспектах: формулювання поняття «злочини проти людяності» та розуміння воєнного злочину за міжнародним правом зі встановленням відповідальності за його вчинення. Як уважає доповідач, основою ідеї «злочини проти людяності» є докторське дослідження Г. Лаутерпахта «Міжнародний мандат за договором Ліги Націй» («Das völkerrechtliche Mandat in der Satzung des Völkerbundes»). Саме у роки Першої світової війни стало відомо про масові вбивства вірмен у Туреччині, з огляду на що уряди Франції, Росії та Великобританії у 1915 році ухвалили рішення про необхідність покарання турецьких військовослужбовців.

Нарешті, останню доповідь представив член Комісії ООН з міжнародного права, професор Август Райніш (м. Відень), у якій він висвітлив діяльність Г. Лаутерпахта, як свого часу судді Міжнародного суду ООН, а також як члена згаданої Комісії ООН. Доповідач висловив низку цікавих суджень стосовно того, як деякі правові концепції Г. Лаутерпахта і нині залишаються актуальними для сучасної діяльності цієї Комісії. Зараз вона, як відомо, підготувала перший проект Конвенції ООН про заборону злочинів проти людяності та встановлення кримінальної відповідальності за їх вчинення.

Ще одна тема, яку порушив Г. Лаутерпахт, яка й нині є наскрізним дискусійним питанням у Комісії ООН з міжнародного права, – це проблема ролі індивіда у міжнародному публічному праві. Обговорюються також питання про визнання інших недержавних суб'єктів учасниками міжнародного права.

В обговоренні усіх згаданих доповідей взяли активну участь деякі з присутніх учасників конференції. Зокрема, доцент кафедри міжнародного права ЛНУ імені Івана Франка Віталій Гутник зауважив, що при проектуванні Комісією з прав людини ООН Загальної декларації прав людини Комісією з прав людини ООН Г. Лаутерпахт виступив перед нею. У виступі асистента кафедри теорії та філософії права ЛНУ імені Івана Франка Анни Держипільської охарактеризовано актуальність, мету та завдання її дисертаційного дослідження (зі спеціальності 12.00.01) за темою «Загальнотеоретична концепція прав людини професора Герша Лаутерпахта та її вплив на практику правозахисту». На підсумок учасники конференції затвердили низку заходів, спрямованих на визнання унікальних міжнародних заслуг колишнього студента Львівського університету професора Г. Лаутерпахта у становленні міжнародного права прав людини. Зокрема:

– присвоїти конференції тематичну назву: «Міжнародні Лаутерпахтівські читання». У подальшому запровадити систематичне проведення таких наукових форумів у м. Жовква або у м. Львів;

– факультету міжнародних відносин ЛНУ імені Івана Франка оприлюднити на відповідних сайтах матеріали конференції;

– на факультетах міжнародних відносин та юридичному ЛНУ імені Івана Франка активізувати дослідження наукової спадщини та практичної діяльності професора Г. Лаутерпахта та їх впливу на розвиток міжнародного права прав людини, практику захисту таких прав на міжнародному і національному рівнях, а також на розвиток загальної теорії прав людини;

– встановити на зазначених факультетах пам'ятні таблиці фундаторам міжнародного права прав людини – Гершу Лаутерпахту і Рафалу Лемкіну та присвоїти їхні імена факультетським навчальним аудиторіям;

– у музеї історії ЛНУ імені Івана Франка створити постійну експозицію правозахисної наукової творчості та практичної діяльності Герша Лаутерпахта і Рафала Лемкіна.

Другою подією такого ж тематичного спрямування була низка науково-меморіальних заходів, проведених у Львові 9–12 листопада минулого року тамтешньою недержавною дослідницькою інституцією «Центр міської історії Центрально-Східної Європи» (директор – Софія Дяк; далі – Центр міської історії). Їх стрижневою ідеєю стали події у світі, які відбувалися після ухвалення ООН Конвенції про запобігання злочину геноциду та покарання за його вчинення (9 грудня 1948 року), а також Загальної декларації прав людини (10 грудня 1948 року), адже вони переконливо продемонстрували постійну (на превеликий жаль!), актуальність цих двох актів і поклали початок формуванню сучасної праволюднинної юриспруденції – як міжнародної, так і внутрішньодержавної, стали її вихідним базовим джерелом. Найактивнішим учасником цих заходів, можна навіть сказати – співорганізатором, був професор Університетського коледжу Лондона, знаний юрист-міжнародник Філіп Сендс (захоплюючий документально-публіцистичний роман якого «Східно-Західна вулиця» був опублікований і презентований у Львові восени минулого року).

Загальна проблематика означених заходів була названа так: **«Права, правосуддя і пам'яті Львова»**. До їх складу входили, насамперед, науково-історичний семінар і круглі столи, присвячені обговоренню правозахисних концепцій Г. Лаутерпахта і Р. Лемкіна та впливу цих концепцій на розвиток міжнародного права – передовсім міжнародного права прав людини.

Своєрідною «увертюрою» до цього стала прочитана професором Філіпом Сендсом 9 листопада в Українському католицькому університеті лекція на тему: «Вихід за межі Східно-Західної вулиці – виклики майбутнього і верховенства права». Свій виступ він побудував на змістовому аналізі листів та відгуків, які отримав після численних авторських презентацій свого твору, вже опублікованого щонайменше у 15 країнах світу. Більшість цих послань надходила йому від тих людей, чия доля (а частіше – доля їхніх предків) була так чи інакше пов'язана зі Львовом.

Згаданий семінар за темою «Ідеї (без) місця: концепції і практики прав і правосуддя у східній Європі» складався з двох панельних послідовних дискусій, розподілених за хронологією відповідних історичних подій. Перша з них мала назву **«Пост-імперський момент: правова думка і трансформовані місця»** та стосувалася історичних подій після 1918 року, зокрема тих, у яких постала проблематика людських прав як у контексті, так і у відповідь на розпад імперських

систем, появу нових держав і устроїв, а також на численні й нерідко жорстокі суспільні перетворення після Першої світової війни. Участь у цій дискусії взяли: Міра Зігельберг (Лондонський університет Королеви Марії, Великобританія) з доповіддю «Законність та проблеми і можливості пост-імперського устрою»; Вільям Померанц (Інститут Кеннана, США) з доповіддю «Право і початки Конституції Радянського Союзу»; Наташа Вітлі (Принстонський університет, США) з доповіддю «Мистецтво володіння правами: нації як юридичні особи між Габсбурзьким і міжнародним правом», а також Франциска Екзелер (Вільний університет Берліна, ФРН / Кембриджський університет, Великобританія) та Геррі Сімпсон (Лондонська школа економіки, Великобританія).

Друга панельна дискусія за назвою «*Повоєнний момент: локальні засоби і значення правосуддя*» об'єднала науковців із різних континентів та була зосереджена на повоєнних наслідках, різному розумінні поняття «справедливість» та обговоренні історичних проблем, часто нехтуваних або ж забутих з тих чи інших причин (зокрема, на Міжнародному військовому трибуналі у Нюрнберзі, а також на численних кримінальних процесах, які відбувалися після Другої світової війни у великих і малих містах по всій Східній Європі). Із доповіддю «Анатомія радянських військових трибуналів: Чернігів, листопад 1947 року» виступила Франциска Екзелер. «Слідство у тіні крематоріїв: Польща і Головна комісія з розслідування німецьких воєнних злочинів» – такою була тема виступу Луїза МакКлінтока (Колумбійський університет, США). Доповідь за темою «Радянські процеси над фашистськими колаборантами у контексті пропаганди, національної політики і холодної війни (1960–1980 рр.)» зробила Ірина Склокіна (Центр міської історії). У дискусії також взяли участь Пітер Лагру (Брюссельський вільний університет, Бельгія) та Софія Дяк (Центр міської історії).

Надалі відбувся важливий за змістовим наповненням круглий стіл за темою «*Історії правників-міжнародників: між дослідженням та вишуванням*». Він мав на меті поєднати історичні події, під впливом яких сформувалися концепції Г. Лаутерпахта і Р. Лемкіна щодо захисту прав людини, та показати, навпаки, вплив цих концепцій на сучасну практику правозахисту, а також внесок названих юристів-міжнародників у їх обґрунтування й упровадження юридичних засобів (насамперед міжнародних) захисту прав людини. Із доповідями з цієї проблематики виступили Реут Паз (Гіссенський університет, ФРН), Маркіян Бем (юрист Секретаріату Європейського суду з прав людини, вітчизняний автор дисертації на тему «Міжнародно-правові погляди Р. Лемкіна») і Сара Ноувен (Кембриджський університет, Великобританія).

Зокрема, співдиректор Центру міжнародного права імені Г. Лаутерпахта, що діє при Кембриджському університеті, Сара Ноувен розповіла про історію заснування та основні дослідження цієї наукової установи. Вона зазначила, що хоча основною метою його діяльності є дослідження сучасних проблем міжнародного права, проте фахівці Центру водночас постійно мають справу із такими науковими концепціями Г. Лаутерпахта, які й дотепер відіграють неабияку роль у розвитку міжнародного права. Доповідач зауважила, що Центр засновав син Г. Лаутерпахта – пан Еліу, професор Кембриджського університету, і першим його співробітником став Ф. Сендс – учень цього професора. Зараз у Центрі працює понад 30 постійних науковців та понад 50 дослідників-відвідувачів. Доповідач нагадала, що – за оцінкою фінського вченого М. Коскеньємі – саме Г. Лаутерпахт був «найбільш впливовим правником ХХ століття». Вона виокремила три основні напрями впливу його концепцій на сучасне міжнародне право: гуманізація

міжнародного публічного права (зокрема, через Міжнародний білль прав людини); підтримання обов'язкової юрисдикції міжнародних судів і трибуналів; побудова зв'язків усередині самої системи публічного міжнародного права (поєднання індуктивного та дедуктивного підходів до формування міжнародного права).

У процесі дискусії Філіп Сендс поставив на загальне обговорення питання: чи можна вважати випадковістю, що такі видатні юристи-міжнародники, як Г. Лаутерпахт та Р. Лемкін, які відіграли непересічну роль у розвитку міжнародного права, походять із одного міста – Львова, у якому вони й отримали правничу освіту? Відповідаючи на це запитання, Реут Паз наголосила, що властива цьому місту поліетнічна та полірелігійна структура його населення, потреба щоденного співіснування у мультикультурному середовищі та в урегульовуванні розбіжностей на різних рівнях (етнічному, релігійному тощо) зумовлювали необхідність взаємної толерантності, що мала забезпечуватися переважно за посередництва власне юридичних засобів.

Поставлене запитання спричинило жваву дискусію присутніх. У ній взяв участь і народний депутат України Олег Березюк (виходець зі Львова), який теж наголосив, що до Другої світової війни Львів був містом космополітичним (як, до прикладу, Нью-Йорк), де проживали разом представники різних національностей.

У наступній дискусії *«Права і правосуддя сьогодні: спадок, виклики, наслідки»* взяли участь Лорі Демрош (Колумбійський університет, США), Шон Мерфі (Університет Джорджа Вашингтона, США), Ганна Юдківська (суддя від України в Європейському суді з прав людини), Іван Городиський (Український католицький університет) та Катерина Бусол (Global Rights Compliance – Міжнародні консультації з прав людини). Шон Мерфі – член і спеціальний доповідач Комісії з міжнародного права ООН, – повідомив, що на сьогодні цією Комісією у першому варіанті розроблено проект Конвенції ООН про заборону злочинів проти людяності, який, зокрема, долучено до щорічного звіту цієї Комісії за 2017 рік (цей проект складається з преамбули, 15 статей та завершальних положень). На його думку, це є необхідним для заповнення наявної прогалини у міжнародному кримінальному праві, зокрема з огляду на діяльність Міжнародного кримінального суду.

На особливу увагу заслуговує те, що на всіх описаних заходах були присутні прямі родичі професора Г. Лаутерпахта: його єдина онука Габріель Кокс із правнучками Герміоною й Талією, які проживають у США та вперше відвідали батьківщину свого славетного предка.

В останній день заходів – 12 листопада – відбулося (за участі міського голови Львова Андрія Садового) встановлення меморіальних дошок на тих будинках, де у минулому столітті проживали – під час їх навчання у Львівському університеті – його студенти, майбутні класики світової праволюдної юриспруденції Герш Лаутерпахт і Рафал Лемкін (а, окрім них, також відомий юрист-міжнародник Луї Зон – основний проектант Конвенції ООН з морського права).

Завершальною – і, можливо, найбільш емоційно насиченою – частиною заходів був спроектований Філіпом Сендсом, за матеріалами його згаданої вище книги мистецький перформанс за назвою *«Східно-Західна вулиця. Пісні добра і зла»*, який відбувся ввечері того ж дня у Львівській філармонії. Він включав, насамперед, усні оповіді Філіпа Сендса та його колеги по сцені – кіноактриси Каті Ріманн (ФРН), демонстрації на великому екрані унікальних фотографій головних дійових осіб цієї книги, а також музичний супровід із класичних творів Моцарта, Бетховена, Шопена, Баха, Шуберта, які полюблив слухати Г. Лаутерпахт. Ці твори вишукано виконували митці світового та європейського рівня: піаністи Емануель Акс (США), Гійом де

Шасі (Франція) та співак Лоран Наурі (Франція). Після завершення цього перфомансу міський голова Львова А. Садовий (за словами якого Ф. Сендс «повернув до Львова його колишніх жителів – Герша Лаутерпахта та Рафала Лемкіна, нині широко знаних у світі юристів-міжнародників») під бурхливі оплески присутніх, вручив професору унікальний сувенір – золотий герб нашого міста.

Усі охарактеризовані у цій статті міжнародні наукові форуми варто вважати гідним початком низки зусиль, котрі дають змогу уточнити загальні уявлення про становлення і розвиток теорії та практики юридичного забезпечення і захисту (міжнародного і національного) прав людини, а також про непересічну роль видатного випускника нашого університету – Герша Лаутерпахта у доктринальному проектуванні Загальної декларації прав людини, 70-річчя ухвалення якої відзначатиме у цьому році весь цивілізований світ.

Список використаних джерел

1. Sends P. Introduction // Lauterpaht H. An International Bill of the Rights of Man. Oxford, 2013. P. VII–XVII.

References

1. Sends, P. (2013). Introduction. Lauterpaht H. An International Bill of the Rights of Man. Oxford.

Стаття: надійшла до редакції 01.03.2018

прийнята до друку 03.03.2018

MODERN SCHOLARS' VIEWS ABOUT THE CONTRIBUTION OF THE PROFESSOR H. LAUTERPACHT TO THE CREATION OF THE INTERNATIONAL BILL OF HUMAN RIGHTS AND ITS LEGAL ENFORCEMENT

A. Derzhypilska

*Ivan Franko National University of Lviv,
1, Universytetska Str., Lviv, 79000, Ukraine,
e-mail: derzhypilska@ukr.net*

This article examines Sir G. Lauterpacht's respective contributions to contemporary international human rights law by concentrating on their European experience from their youth in Central Europe. Fiercely committed to the rule of law and holding the powerful to account, Lauterpacht was instrumental in bringing Nazi war criminals to justice, and his work forged the foundations of our modern human rights laws. Key to his contribution to the Human Rights Law was the belief that human rights could only be protected if powerful institutions were created to monitor and enforce them. Lauterpacht advocated a quasi-judicial body, similar to what became the European Commission on Human Rights. The articulation and recognition of human rights in international law was integral to his systematic defining and refining of the discipline through his academic and professional writings, which actively engaged contemporary legal theory and international relations debates. His corpus covered the breadth of international law through his authorship of major monographs and hundreds of articles and reviews.

International scientific events that took place in the Lviv region are analyzed in this article (the international scientific conference «Legal concepts of H. Lauterpacht in the theory and practice of the International Law», series of scientific and memorial measures that took place in Lviv on November 9–12, 2017, organized by the non-governmental research center «Center

for Urban History of East Central Europe» (director – Sofia Dyak). Program «Rights, Justice, and Memories of Lviv» (November 9–11, 2017) launched with lecture «Moving Beyond East West Street – Challenges for the Future and the Rule of Law» by Philippe Sands (the UCU Rule of Law Lecture Series) and continued on November 11 with unveiling of memorial plaques and art performance «East West Street: A Song of Good and Evil» at Lviv Philharmonic. This event brought together scholars from the fields of history, law, international law, and intellectual history. Among participants were: Markiyani Bem (European Court of Human Rights), Kateryna Busol (Global Rights Compliance), Norman Davies (University College London), (Franziska Exeler (Cambridge University / Free University in Berlin), Douglas Irvin-Erickson (GMU), Pieter Lagrou and Ornella Rovetta (Université Libre de Bruxelles), Louisa McClintock (Columbia University), Reut Paz (Giessen University), William Pomeranz (Kennan Institute), Philippe Sands (University College London), Mira Siegelberg (Queen Mary, University of London), Iryna Sklokina (Center for Urban History), Stefan Troebst (Leipzig University), and Natasha Wheatley (University of Sydney), Lori Damrosch (Columbia University), Sean Murphy (George Washington University), Gerry Simpson (London School of Economics and Political Science).

Keywords: human rights, crimes against humanity, international supervisory mechanism for enforcement human rights.